

http://www.austenriggs.org/Senior_Erikson_Scholar/

IST_PSA toplantısı, 21-22 Ekim, 2005

KISILIK ORGANIZASYONU, AKTARIM VE KARSİ AKTARIM

Vamık Volkan

VAMIK D. VOLKAN, M.D., DLFAPA, FACPSa

Doctor of Medical Science honoris causa

(with the University of Kuopio, Finland).

Professor Emeritus of Psychiatry

University of Virginia, Charlottesville, VA.

Senior Erik Erikson Scholar

Erikson Institute for Education and Research

The Austen Riggs Center, Stockbridge, MA.

Training and Supervising Analyst Emeritus

Washington Psychoanalytic Institute, Washington, DC.

*Psikanaliz literatüründe bir süredir **aktarımın**, aslında kişinin çocukluğundaki önemli figürlere yönelik davranış ve duygularının yer değiştirmesi (displacement); **aktarım nevrozunun** ise, -dürtüler ile dürtülere karşı olan savunmalar arasındaki- çocuksu çatışmaların, aktarım figürü olarak işlev gören analiste doğru yer değiştirmesi olduğu yönünde genel bir anlayış yayılmıştır. Bu yazımda belirli bir kişilik organizasyonunun (icisel kişilik yapısının), aktarımın klinik görüntüsünde oynadığı rol üzerine odaklanacağım. Belirli kişilik organizasyonlarının, belirli ve “ortak” bazı aktarım ve aynı zamanda karşıaktarım tepkileri oluşturduğuna dair örnekler vereceğim.*

Kişilik organizasyonunun değerlendirilmesi, basitçe semptomlara ve karakter özelliklerine başvurmaktan ziyade, hastanın kendilik ve nesne temsillerinin doğası incelenerek yapılır. Bir kişilik organizasyonunu değerlendirirken iki benlik işlevine göz önünde tutarız: ayırt etme yeteneği (*differentiation*) ve bütünleştirme yeteneği (*integration*). İlk kavram, bireyin kendilik imgelerini nesne imgelerinden ayırabilme becerisine işaret eder. İkincisi ise, bireyin libidinal yatırım yaptığı kendilik imgeleri (“iyi” kendilik imgeleri) ile saldırgan yatırım yaptığı kendilik imgeleri (“kötü” kendilik imgeleri) ile birleştirilmesini belirtir. Birey, “iyi” ve “kötü” nesne imgeleri için de aynısını uygular. Çocugun zihninde, karşıt imgeleri bir arada bütünleştirmeye başladığı önemli bir kavşağa (Klein, 1946) ulaşana kadar, birbirine karşıt olan “iyi” ve “kötü” imgeleri ayrı tutan gelişimsel bir bölme (*developmental splitting*) vardır. Karşıt imgeleri bir ölçüde birleştirip bütünleştiremeyenleri gelişimsel bölmelerini savunmacı bir bölme (*defensive splitting*) dönüştürürler.

Analistlerin çoğunlukla aşına olduğu, dört kişilik organizasyonu vardır (aslında kişilik organizasyonlarının listesi daha uzundur)

- 1-Nevrotik Kişilik Organizasyonu
- 2-Narsisistik Kişilik Organizasyonu
- 3-Sınır (*Borderline*) Kişilik Organizasyonu
- 4-Psikotik Kişilik Organizasyonu

İlk kişilik organizasyonuna sahip kişi, hem ayırtırmayı, hem de bütünleştirmeyi yapabilir. İkinci ve üçüncü kişilik organizasyonuna sahip kişiler farklı derecelerde ayırtırmayı yapabilir, fakat yine farklı derecelerde bütünleştirmeyi yapamaz, dolayısıyla bu hastalarda savunmacı bölünmenin yoğun olarak devam ettiğini görürüz.. Bu nedenle bu hastalarda kendilik bozuklukları vardır. Psikotik kişilik organizasyonuna sahip kişi ise, büyük ölçüde hem ayırtırmayı, hem de bütünleştirmeyi yapamaz ve bu yüzden daha ağır kendilik bozuklukları vardır. Her kişilik organizasyonuna bağlı başka özellikler de vardır. Orneğin, gerçeği değerlendirme (*reality testing*) fonksiyonu hastanın sahip olduğu kişilik organizasyonuna göre değişir. Bu yazımda her içsel kişilik yapısında görülen tüm

ozellikleri incelemeyecegim. Yalniz ilk uc kisilik organizasyonuna aid olan aktarim fenomenlerini ve analistin bu aktarimlara karsi verdigi genel reaksiyonlari anlatacagim. Psikotik hastalari analize almadigimiz icin onlari ortaya cikardigi ve icsel kisilik yapilarinin ozelligini gosteren aktarimlari anlatmayacagim.

Gorulecegi gibi nevrotik kisilik organizasyonu olan bir kiside aktarim nevrozu eninde sonunda odipal catismalar uzerine odaklanir. Buna karsi icsel yapisi narsisistik veya sinir kisiligi olan hastalarda en onemli aktarim gelismesi bu hastalari kisilik yapilarindaki bozukluklari duzeltmek uzerine odaklanir ve bu tur hastalari butunlestirme fonksiyonlarini gelistirirler. Ikinci ve ucuncu kisilik organizasyonlari olan hastalar butunlestirme fonksiyonlarini gelistirdikten sonra icsel yapilarini nevrotik kisisel organizasyonuna dondururler. O zaman onlar da odipal problemlerini analize getirirler. Fakat, odipal devreye gelen "normal" bir cocuk gibi davranirlar: Butunlesmis bir kendilik ve butunlesmis nesne temsillerine sahip olarak ilk defa odipal bir durum ile karsi karsiya gelmis gibi olurlar.

Konuma klinik ornekler verecek yaklasacagim

.

Klinik Örnekler:

1- Nevrotik bir aktarım ve aktarım nevrozu hikayesi

Otuzlu yaşların ortasında olan ve takıntılı (obsessive) bir karaktere sahip bir doktor olan George, karısının kendisini terk etmesi üzerine yaşadığı şaşkınlık ve sıkıntılar için analize girdi. Analitik süreçte, yedi yıllık evlilikleri boyunca karısına tam bir köle olduğu her ikimiz için de netleşti. Karısına bütçesini aşan hediyeler vererek, bu işler için vakti olmamasına rağmen bulaşıkları yıkayarak ve çöpü dökerek; karısının uyumasına yardımcı olmak için elleri yoruluncaya dek sırtını ovarak onu memnun etmek için kendini paralamıştı. Tüm bu boyun eğen davranışların altında, bir kadına bağımlılığın inkarı için

ugrastigini ve sessiz bir düşmanlık hissettigini anladim. Karısı onun bu yaltakçılığından usanmakla kalmayıp, düşmanlığını sezdi ve onu terk etti.

George'un annesi, aslında asil bir aileye doğduğu fantezisine sarılan, evlat edinilmiş bir çocuktur. George doğduğunda ona şanlı biri olarak tanınma tutkusunu devretti ve ondan büyük bir üne kavuşarak kendi fantezilerini gerçekleştirmesini bekledi. Annesinin bu tutumu, oğlunun eski karısı da dahil olmak üzere, kadınları memnun etmek için bir köle gibi davranmasını ve onlara olan daimi öfkelerini bir ölçüde açıklıyordu.

Ödipal yaşa ulaştığında, George'un annesiyle zaten gerilimli olan ilişkisi bu karmaşaya eklendi. Annesinin, geceleri kocasının yatağından ayrılarak ev içinde odadan odaya, yataktan yatağa dolaşma alışkanlığı vardı. Bu ödipal dönemdeki erkek çocukta, yanında kendisini aşağılanmış hissettiği babasına karşı, annesi üzerinde hak iddia etme fantezileri uyandırdı. Büyüyen oğlan, babasını geçebileceği ve ondan daha iyi bir adam olmakla kalmayıp, annesi tarafından da çok daha fazla sevebileceği inancıyla gizli bir gurur yaşıyordu. Ancak bu tür ödipal-ensest arzuları olduğu için babası tarafından cezalandırılabilirdi fikrinden de kaçamıyordu. Babası, sıklıkla küçük George'u annesini gücendiren davranışları yüzünden döverdi. Bu davranışlar genellikle çocuğun annesinden bağımsız/özgür olma arzusunu yansıtıyordu. George, babasının önünde eğilmek ve dövülmeye razı olmak zorundaydı.

George'un babası, oğlunun evlenmesinden kısa bir süre sonra kanserden öldü. Babası ölüm yatağında can çekirken George enteresan bir hareketle bulundu ve can çekisen babasının tam altındaki odada karısı ile cinsel ilişki kurdu. Kendisi karısı ile sevisirken üst katta babasının son nefesini vermekte olduğunun da farkındaydı. Analizde iken bu olayla ilgili çağrışımı onu, babası ölürken karısıyla seks yapma arzunu ve bu eylemin öncelikle ölen adama, oğlunun artık kendi kadınının olduğunu ve babasının kadınıyla (George'un annesi) ilgilenmediğini gösterme amacıyla olduğunu anlamaya yöneltti. Bir düzeyde bu, babası ölmeden hemen önce, ödipal çatışmasını büyülü bir şekilde çözümleme arzusu; yaşlı adama "Gördün mü? Benim kendi kadınım var, senin de

kendi kadının, yani annem. Her ikimiz de kendi kadınlarımızıyız. Rekabete, cinayete veya iğdişe hiç gerek yok” demenin bir yoluymuştu.

Analizdeki üçüncü yılının başında, George’un ödipal karmaşasını çabucak çözme şeklindeki büyülü arzusunun farkına varması ve bu çözülmemiş ödipal karmaşayı daha derin ve duygusal bir biçimde kavraması, babasının temsiline daha yakın hissetmesini sağladı. Bunun sonucu, artık kaybının yasını tutabilirdi. Analizinin üçüncü yılında, babasının yasını tuttuktan sonra George, ödipal çatışmasını tüm şiddetiyle analize getirebildi ve tam anlamıyla bir *aktarım nevrozu* geliştirebildi.

Aktarımda ben, ödipal baba oldum. Hasta, başka bir psikiyatristin sekreteriyle ilişkiye girdi. Bu psikiyatrist bir kaç defa George’un ruyalarına girdi. Ruyalarda psikiyatristin biyigi vardı. O dönemde meslektaşım değil, ama ben bıyıklı olduğuma göre, George bizi tek bir imgede kaynaştırıyordu/birleştiriyordu. Böylece George için, George, psikiyatrist (ben) ve sekter uclu ödipal karakterleri temsil ediyorduk .Hiçbir şey söylemeden, aktarımın çalışılabilir bir aktarım nevrozu halini almasını beklediğimde, bu ilişkiyi bitirdi ve seansları sırasında beni açıkça küçümsemeye, ama aynı zamanda benden korkmaya başladı. Yine karışmadım.

Sonra ofisimde bir merasim (ritüel) geliştirdi. Uzanmadan önce divanda oturuyordu ve kontakt lenslerini çıkartıyordu. Seans bittikten sonra da tekrar divanda oturuyor ve gitmeden önce lenslerini yerleştiriyordu. Bir anlamda, sembolik olarak gözlerini benim yanımda çıkartıyordu (kendi kendini iğdiş etme) ki böylece, onu iğdiş edemezdim – çünkü zaten iğdiş edilmişti. (Benim kadını, sekteri, benden kaldığı için iğdiş kaygısı yükselmisti.) Benim bir temsilim olan başka bir psikiyatriste kontakt lenslerini çıkartmayı unutarak saldırdığını ve korneasını zedelediğini gördüğü bir rüya görene kadar, bu merasimle ilgili hiçbir şey yapmadım. Yukardaki ruyayı gördükten sonra George divanda kaygılandı ve sonra ona, bu merasimi nasıl anladığımı (yani aramızda alevlenmiş olan ödipal transference nevrozunu) söyledim. Bundan sonra bu merasime son verdi, ancak gözlerini 20/20 bir görmeye kavuşturacak mucizevi bir tedavi olduğuna dair fantezileri oldu. Yine, büyülü bir şekilde iğdiş edilmesini tersine çeviriyordu Bu

yorumlandığında, benimle daha acik acik ödipal çatışmalara girmeye başladı. Benden “hafıza kutusu”nu açmak için onu hipnotize etmemi istedi ve ona hipnoz aracılığıyla “onun içine girmemi” istediğini söylediğimde, aklıma benim eğri bir penisim olduğu fikri geldi; ben palasıyla (eğri penis) insanların başını kesen korkunç bir Türk’tüm. Divanımda bembeyaz kesildi ve kaygıyla titredi. Sonra kendisinin de eğri bir penisi olduğunu hatırlayarak, benimkinin çifte eğimli olduğunu düşündü ve sonunda, haftalar sonra, benimkinin S harfi şeklinde olduğuna karar verdi. Ona göre “S” yılan kadar, kaka anlamına da gelmekteydi (*Çevirmen Notu: İngilizce’de yılan [snake] ve kaka [shit] kelimeleri “s” harfiyle başlar*).

George, dört yaşındayken oturma odasına kakasını yaptığını ve ailenin köpeğinin dışkısını yediğini hatırladı. Bu olayla bağlantılı duygulanımını hayret, keyif ve korkuyla hatırladı. “Kaka güçlüdür” diye açıkladı. Ona, eğer biri diğerinin bir vücut maddesini veya parçasını yerse, ötekinin gücü gibi niteliklerini de çalabileceği fikri üzerinde düşünmesini söyledim. Bu onu, oral seks fantezilere yöneltti ve penisimi yeme arzusunun farkına vardı. Günler boyunca divanda, bu fantezilerinden söz etti, kaygıyla titredi ve ben çoğunlukla sessiz kalarak, kendi iğdiş kaygısını deneyimlemesine ve sahiplenmesine fırsat verdim. Çok geçmeden babasıyla ilgili “iyi” şeyler söyleyebildi ve kendisini babasıyla arkadaşça olmaktan alıkoyan annesine olan öfkesinin farkına varabildi. Sonra, yavaşça bana karşı da arkadaşça olmaya başladı. Ödipal karmaşasını derinlemesine çalışma yönünde ilerliyordu.

Deneyimli analistler için bu örnekte sıradışı bir şey yoktur. George’un yaptığı, aktarım ve aktarım nevrozu kavramının klasik tanımıyla kolaylıkla açıklanabilir. George, özellikle karmaşasının önceden bilinçdışı olan yönlerine dikkati çekilince, içindeki karmaşanın karşıt yönlerini sahiplendi. Bu örnekte analist kökeninin bir kısmını hastanın çocukluk deneyimlerinden alan içgüdüsel dürtüler ile onlara karşı geliştirilen savunmalar arasındaki çatışmaların yer değiştirildiği odak kişi olmaktadır. Hastanın aktarım nevrozu sırasında yaşadığı duygular şimdiki zamanda bir şekilde canlıdır, böylece yorumlandıkça kişiye özgü/ hale gelmektedir. Hasta, yapılan yorumlar ve analistin ofisinde tekrar etmekte oldukları arasındaki bağlantıyı anlayarak ikna olur.

2- Narsisistik bir aktarımın nevrotik bir aktarıma dönüşme hikayesi:

Brown, psikanalize başladığında 30 yaşındaydı. Kendisini dünyanın merkezi olarak gören ve diğerlerinden üstün olduğuna inanan bir adamdı. Karısıyla birlikte iki kızları vardı. Karısı üçüncü çocuklarını -bir erkek- doğururken bebeğin sağlığıyla ilgili bazı sorunlar oldu. Fiziksel açıdan “mükemmel” olarak büyümeyebilirdi. Brown’un anne tarafından atalarında biri Amerika Birleşik Devletleri’nin doğusunda önemli bir role sahipti. Brown, çelimsizoglunun, aile adının “özelliğine” zarar verdiğini hissetti. Brown’un benlik saygısı tehdit altındaydı. Dolayısıyla, oğlunun doğumundan kısa bir süre sonra, bir yargıcın kızı olan ve babasının ofisinde çalışan bir sekreteri baştan çıkardı. O dönemde, yine avukat olan Brown’un babası tanınmış bir hukuk firmasının başındaydı. Brown da babasının firmasında çalışıyordu. Brown’a göre, yargıcın kızıyla olan ilişkisi “harika” bir aşk ilişkisiydi. Kız hamile kaldı, kürtaj oldu ve ilişki sona erdi. Brown oldukça kaygılı bir hale geldi ve tedavi arayışına girdi.

Yüzeysel olarak, Brown’un babasının firmasında sekreter olan yargıcın kızıyla ilişkisi, ödipal çatışmalarla bağlantılı gibi göründü. Akla gelen şu olabilir: “Kusurlu” bir çocuk sahibi olmak (kendi penisinin temsili), Brown’un iğdiş edilme kaygılarını harekete geçirdi ve sonuçta ödipal bir zafer için, babasına/yargıca ait bir kadını baştan çıkardı. Kadın, anne figürünü temsil ediyordu. Çelişkili bir biçimde, ödipal zafer girişimi ve kadının bebeği kürtaj ettirmesi, Brown’un iğdiş edilme kaygısını artırdı.

Brown’un analizi başladıktan sonra, ödipal meselelerin Brown’un zihinde “aktif” olmadığını anladım. Eger tedavisinin başlangıcında hastanın ödipal çatışmaları üzerinde dursaydım hastaya yardım edemiycektim. Hastanın ana endişesi, psikanalitik literatürde “büyüklenmeci (grandiose) kendilik” (Kohut,1971; Kernberg,1975; Volkan, 1976) olarak bilinen, kendisinin içsel görüntüsünü korumaktı. “Kusurlu” bir çocuk sahibi olmak, büyüklenmeci kendiliğine bir darbeydi ve bunu tekrar kurmak için özel bir sevgili seçmişti. Analizin *ancak* ikinci yılında ondan öğrendiğime göre, yargıcın kızı bir çok sorunları olan bir kişiydi. Çekici değildi ve kleptomanıktı. Midesindeki bir tümör

vücudunda çirkin yaralar bırakarak alınmıştı. Dişleriyle ilgili bir sorunu vardı ve tüm dişleri çekildiği için takma diş kullanıyordu.

Brown'la oral seks yaşarken takma dişlerini çıkartmış olmasının, Brown'un “dişli vajen” korkusunu hafiflettiği düşünülebilir. Klinik çalışmalarımız bazı erkek çocuklarının dişli vajen fantazileri olduğunu gösterir. Brown kız arkadaşının durumunu anıca aklı ilk gelen onun da bilincinde “dişli vajen” fantazisi olması ihtimaliydi. Ancak analizin ilk yılları boyunca Brown'un ana odağı, psikoseksüel meseleler olmadı. Bu kadını büyümecici kendiliğini beslemek için kullanmıştı. İlişki süresince, aklında sürekli olarak kendisini fiziksel ve zihinsel anlamda sevgilisiyle kıyaslıyordu ve kolaylıkla kendisinin üstün olan olduğunu hissedebiliyordu. Sevgilisi, büyümecici kendiliğini kazanmasına yardımcı oldu.

Şimdi gelelim Brown'ın “narsisistik aktarımı”nın bazı yönlerinin hikayesine:

Brown analizine monoton bir sesle başladı. İlk belirgin aktarım göstergesi, analiz başladıktan birkaç hafta sonra belirdi. Bir seyahatinde, İngilizce'yi aksanlı bir şekilde konuşan “yabancı bir kadın”ı baştan çıkardı (analist Türk'tür ve Amerika'ya göç etmiştir. Bu sebeple “bir yabancı”dır ve bu kadın gibi İngilizce'yi aksanlı konuşmaktadır). Brown bu kadına karşı hiçbir sıcaklık hissetmeden onu becerdi ve değersizleştirdi. (Bu aktarım bağlantılı eylemde Brown, “daha düşük” statüde bir kişi bulma, kendini bu değersiz kişiyle karşılaştırma, üste çıkma ve büyümecici kendiliğini besleme döngüsünü tekrarlamış oldu)

Analizinin ilk yıllarında, Brown'un narsisistik kişilik organizasyonu geliştirme sebeplerini öğrendim. Böyle bir organizasyon gelişimini destekleyen oldukça tipik bir çocukluk öyküsü vardı (Volkan and Ast, 1994) . Ona “özel” olarak doğduğu ve ünlü bir Amerikan lideri olan atasının uzantısı olduğu hissini geçirirken yeterli sevgi veremeyen soğuk bir anne ve mesafeli bir baba.

Brown, bana olan narsisistik aktarımını bir benzetmeyle çok güzel tanımladı. Bir gazetede ki Oliphant karikatürlerinden bahsetti. Herkesin bildiği gibi, Oliphant karikatürlerinde, ana resmin kenarında minik figürler olur. Brown, bana bu kenar figürlere benzediğimi söyledi. Divanda zengin fanteziler üretti ve bu hayali olaylar dizisiyle meşgul oldu.

Zaman geçtikçe Brown, divandaki fantezilerine “demirden top”, “cömert kadın” ve “tecavüze uğramış kız” gibi isimler verdi. Divanımda yatarken basitçe şöyle dedi: “Başka bir şöyle şöyle fantezi kurdum- ya da kuruyorum”. “Demirden top” narsisistik kişilik organizasyonuna sahip bir hastanın olağanüstü bir krallıkta, diğerlerini krallığının dışında bırakarak yalnız yaşadığı, oldukça tipik bir “cam fanus fantezisi”ydi. “Cam fanus fantezileri” büyüklenmeci kimliği olan kişilerin çok tipik fantazileridir. Kısaca, hasta büyüklenmeci kendiligini bir cam fanus altına koyor ve “ac kendiligini” simgeleyen her kişiyi disarda tutar. (Volkan and Ast, 1994). Brown büyüklenmeci kimliğini bir demirden top içine koymustu ve bu topun dışında kalmistim. “Cömert kadın”, onu kayıtsız şartsız seven ve besleyen ideal bir kadını bulmayı tanımladığı fanteziydi. “Tecavüze uğramış kız” fantezisi ise, yargıcın kızıyla yaşadığı gerçek ilişki üzerine yapılan çeşitlemeleri yansıtıyordu.

Brown, analizinin ancak dördüncü yılında beni başka bir insan olarak deneyimlemeye ve merak etmeye başladı. Oliphant karikatürlerini hatırlayarak şöyle dedi: “... kenardaki minik figürler, ana karikatürden bile daha önemlidir aslında. Ben sizi (analisti) çerçevenin dışında bıraktım, ama derinlerde her zaman sizinle yoğun bir şekilde ilgiliydim.” Burada Brown’un aktarımındaki bu büyük değişime yardımcı olan teknik tepkilerimi açıklamıyorum. Ancak kısaca, fantezilerini “geçiş (transitional) fantezileri” olarak anlamamın ve yorumlamamın önemli bir unsur olduğunu söylemek istiyorum. (Volkan, 1973) Brown, fantezilerini yalnız “krallığı” (büyüklenmeci kendiliği) ile benim aramdaki bir oyuncak ayı (“gecis objesi,” Winnicott, 1953) obje olarak kullanıyor ve böylece benimle olan ilişkisini kontrol ediyordu.

Aşağıda narsisistik aktarımın çözümlenmesinin ve Brown'un nevrotik aktarıma doğru gelişiminin kısa bir hikayesi anlatılmaktadır:

“Sekizinci Henry” fantezisi dediği yepyeni bir fantezi getirdi. Gerçekte o sıralarda, Sekizinci Henry üzerine bir kitap okuyordu. Bu İngiliz Kral, Amerikanın başlangıcında bir lider olan atası İngiliz olduğu için Brown'un kendi büyüklenmeciliğini temsil ediyordu. Sekizinci Henry, şişman bir kişiydi ve dolayısıyla bebekliğindeki –Brown'un bebekliği sırasında gerçekten obez olan- “kötü” anneyi de temsil ediyordu. Fantezisinde Brown, “yabancı” bir gücün (“yeni nesne”olan analist, Leowald, 1960) himayesinde yeni kurulan demokratik bir koloninin lideri olarak İngiltere'deydi; bu İngiltere'ye rahat bir demokratik hayat tarzı getirmek üzere tasarlanmıştı.

Okuduğu kitapta, Türklerle (analist) ilgili olarak o dönemdeki güçlerini ve Viyana kuşatmasını anlatan bir dipnot vardı. Brown, benim “gücümü” aldı, onu “selim bir güce” dönüştürdü ve kendi büyüklenmeci kendiliği ile “şişman anne” imgesini evcilleştirmek/uysallaştırmak için kullandı. Fantezisinde Sekizinci Henry'yi yakaladı, hapse attı ve zalim Kral'ın güvenle uzaklaştırıldığını hissetti.

Brown, hayalinin öteki anlamlarını anlamaya devam etti. Aşırı yiyen ve bu yüzden şişman olan Sekizinci Henry'nin, kendi büyüklenmeci kendiliği ile “şişman” ve “kötü” annesinin yanı sıra, yargıcının kızına veya aktarımda bana yüklediği ve böylece büyüklenmeci kendiliğinden bölünmüş tuttuğu kendi değersiz (sevgiye aç) yönlerini temsil ettiğini anladı. Dolayısıyla Sekizinci Henry hayali, onu büyülemeci ve aç kendilik imgeleriyle bir araya getiren “kritik bir kavşağı” (Klein, 1946) temsil ediyordu. Böylece, birleşik/kaynaşmış bir kendilik temsili geliştirdi ve nevrotik bir kişilik organizasyonuna doğru ilerledi.

Sadece nevrotik bir kişilik organizasyonu geliştirdikten sonra, yargıcın kızıyla yaşadığı ilişkinin ödipal ve psikoseksüel boyutlarını deneyimleyebildi. “Demirden top” artık büyüklenmeci krallığına değil, testislerine gönderme idi. Narsisistik kişilik organizasyonuna sahipken, en iyi cinsel organların onda olduğuna inanıyordu. Şimdi ise

haya torbalarından birinin diğerinden daha küçük olduğunu fark etti. “Testislerini” inceleyen, ona normalde testislerin boylarının farklı olduğunu söyleyen ve normal, “ortalama” bir erkek olduğu konusunda güvence veren bir doktora gitti.

Brown vakasında, analizin ilk yıllarında gösterdiği aktarım bizi bu kavramın klasik tanımını genişletmeye zorlamaktadır. Brown, kendi aç ve değersiz yönlerini kendine ait olarak deneyimlemedi, kendi değersiz yönlerini temsil ettiğimin farkına varmaksızın bana çoğunlukla bir “hiçmişim” gibi davrandı. Analizinin sadece dördüncü yılında, öncesinde yalnız, fakat şanlı olan krallığına girmeme izin verebildi. Sonrasında karşıt imgelerini sahiplendi, benim temsilimi bütünleştirdi ve sonuçta kendisi de normal “ortalama” bir birey olabildi. Ancak bu gelişmelerden sonra klasik aktarım nevrozunu gösterebildi.

3- “Önemli bir kavşağa” ulaşan “sınırdaki” bir aktarım hikayesi:

Saul, analize gelen veya analistlerin kolaylıkla analize kabul edeceği türden borderline kişilik organizasyonuna sahip, tipik bir kişi değildi. Fakat, onu “bölünmüş (split) aktarımı”nın öyküsünü anlatacağım, çünkü Saul’le 1970’lerdeki çalışmamdan beri başka hiçbir hastam, bana böyle bir aktarımı bu kadar açık olarak göstermedi ve hiçbirinin hiyerarşik evrimi de ki kadar somut olmadı.

Saul, çocukken bir köşede oturur, kendini sallatır ve rüya içinde yatarsın gibi görünürdü. Konuşulduğunda cevap vermezdi. Dört yaşındayken tüm sözcük dağarcığı altı kelimedenden oluşuyordu: selam, anne, baba, şeker, domuz ve güle-güle. Altı yaşına kadar konuşmaya başlamadı.

Saul’ün ebeveynleri zengindi ve oğulları için yardım almaya kararlıydılar. Saul, özel okullara gönderildi ve farklı davranış değiştirme tekniklerine maruz kaldı. Saul, ergenliğe ulaştığında muntazam konuşmaya ve aynı zamanda bir sürü kitap okumaya başladı. Sonunda, ergenliğinin sonlarında ünlü Chestnut Lodge Hastanesi’ne gönderildi. Orada hem yataklı, hem de ayaklı hasta olarak seneler geçirdi ve psikanalitik yönelimli bireysel

terapi aldı. Bu sayede iç dünyasını borderline kişilik organizasyonu düzeyinde birleştirebildiğini sanıyorum. Sonra gelişimsel basamaklarda ilerlemesine yardımcı olmam için bana gönderildi. Onu divanda, hafta dört seanstan beş sene kadar gördüm.

Saul, beni görmeye geldiğinde çalıştığım Virginia Üniversitesi'ne öğrenci olarak yeni girmişti. Buluş çağında ve sonrasında Saul, matematik, fizik, astronomi ve sosyal etkileşim gerektirmeyen ya da duygusal içeriği olmayan diğer öğrenim alanlarında çalışmalar yapmıştı. Kendisinin “dahi” olduğuna inanmaya başlamıştı ve annesi tarafından da bu yönde cesaretlendirilmişti. Bununla beraber, “geri zekalı” olduğuna dair kendilik temsili süregelmişti. Nesne temsillerini de “dahi” ya da “geri zekalı” olarak bölmüştü. Virginia Üniversitesi'ne geldiğine alışveriş yapmayı ve geçimini sağlamayı içeren günlük rutin etkileşimler dışında, her durumda yalnız bir yaşam sürüyordu. . Diğerlerini, IQ'larıyla ilgili kendi tahminine göre yargılıyordu. Başkalarının onun için kullandığı tek ölçüt buydu. Fazla kiloluydu ve bir penguen gibi yürüyordu. Seanslarına yağlı pantolonlarla geliyordu ve genellikle gömlek ceplerine ve gömleğinin altına tuvalet kağıdı dolduruyordu. Bazen tuvalet kağıdı kollarından sarkıyordu.

Bana, annesinin tuvalet eğitimi verirken baskıcı olduğunu anlatabildi. Bir buçuk yaşından beri kabız olma belirtisi gösterdiği her an annesi ona lavman yapmıştı. Çok geçmeden, Saul'ün erken yaşamı hakkında bir formülasyon yapabildim. Musevi olan babası küçük bir çocukken Avrupa'dan Amerika'ya gitmiş ve hurda metal biriktirerek ve satarak bir servet kazanmıştı. Eğitimli bir insan değildi. 40 yaşındayken küçük bir kasabadan gelen, müzik yeteneği olan, kolej mezunu ve kendisinden yirmi yaş daha genç olan yetenekli bir Hıristiyan kadınla evlendi. Kadın, farklı bir kültürden ve dinden olan daha yaşlı bir adamla evlenmeseydi, büyük bir piyanist olabileceğine inandığı için hayal kırıklığına uğramıştı ve pişmandı. Kendisini kocasından kültür ve eğitim olarak gizlice daha üstün görüyordu. Onun aklında kocası sadece, başkalarının pisliğini biriktirip satarak servet yapan cahil bir adamdı. Ailede gizli bir “bölme” vardı. İlk oğul babaya aitti. Anne, ikinci oğlu olan Saul'ü uzantısı olarak kendine istiyordu. Çocuğa sıkça lavman vererek onun temiz, üstün ve “pislikle” kirlenmemiş olmasını istiyordu.

Saul'ün ilk belirgin aktarım göstergesi, beni annesi gibi algılamasıydı: Tuvalet kağıtları, ofisimde temizlenmeye, dolayısıyla “iyi” ve dahi olan beni/anneyi memnun etmeye hazır olduğunu gösteriyordu. Ancak analizinin ilk yılında “lavman” kelimesini telaffuz edemediğini fark ettim. “Lavman” (*Çevirmen notu: İngilizce’de “enema”*) yerine “anemi” (kansızlık) gibi bir şey söylüyordu. Annenin baskıcılığı yüzünden onu, aynı zamanda kan emen bakıcı imgesi haline getirdiğini hissettim. “İyi” anne imgesi, “kötü” anne imgesinden ayrılmıştı. Benimle seanslarında Saul ya “dahi”ydi, ya da “geri zekalı”. Onun için “ortalama” diye bir kavram yoktu.

Saul, divanda ilk başlarda bir süpermen gibi, galaksiler hakkında konuştu ve diğerleriyle dalga geçti. Bazı seanslarda “geri zekalı”ydı. Beni bazen dahi imgesinin devamı yapıyordu, bazen de geri zekalı imgesine dahil oluyordum. Yine de bazı zamanlar divanımda sadece sallanırdı. Benimle olan çalışmasının özellikle ikinci yılında çeşitli ve acayip yamyamlık fantezileri kurarak divanımda terapötik olarak gerileyebildi. Annesinin imgesini göğsünün içine emme ve onun emirlerini içsel halüsinasyonlar olarak duyma şeklinde mastürbasyon fantezileri oldu. Sonrasında psikotik aktarımında beni, penisi vasıtasıyla içine emdi. İmgelerimiz kaynaştı. Yavaşça benim imgemi annesinin imgelerinden ayırtırmaya ve kendilik imgelerinden ayırmaya başladı.

Sonrasında randevularına 25 dakika geç gelmeye başladı. O dönemlerde ofisim, Virginia Üniversite Hastanesi’nde idi. Kapım bir koridora açılıyordu. Genelde kapımı hastaların girmesi için açık bırakırdım. İçeri girdikten sonra kapıyı arkalarında kapatır ve divana yerleşirlerdi. Saul, yüzünde büyük bir gülümsemeyle 25 dakika geç geldikten sonra çabucak ve coşkuyla divana yatarak: “Ve başka bir şey de Dr. Volkan” diyerek bana bazı olaylar anlatırdı. Onun coşkusuyla neşelendiğimi ve divanımda olmasından memnuniyet duyduğumu çok net hatırlıyorum. Başka bir deyişle, Saul “iyi”ydi ve ben de “iyi”ydim. “Ve başka bir şey de Dr. Volkan” diyerek, her ikimizin de “iyi” olduğu son seansla, o günkü seans arasında bir devamlılık yarattığını hissettim. Açıkçası, seanslara neden 25 dakika geç başladığını merak ettim. Zihinsel olarak, süresinin ilk yarısında olmayıp, ikincisinde bulunarak onun seansları, beni ve kendini böldüğünü biliyordum.

Bir ay kadar bekledim. Ona seanslarına sürenin ortasında geldiğinin farkında olup olmadığını sorduğumda büyük bir gülümsemeye tepki verdi ve şöyle dedi: “Tamamen yanlışsınız Dr. Volkan”. Öylesine iyi bir ruh halindeydi ki, ben de suratımda bir gülümsemeye arkasında oturdum. Sonunda aslında vaktinde geldiğini ve süresinin 25 dakikasını ofisimin yanındaki tuvalette geçirdiğini öğrendim. Oradayken benim bir canavar olduğumu, lavman veren ve kan emen baskıcı anne olduğumu hayal ediyordu. “Kötü” imgem, ofisimden bir duvarla ayrılan tuvaletle bölünmüş tutuluyordu. Ofisimde ise bana, “iyi” bir ebeveyn imgesi yatırımı yapıyor ve beni neşelendiriyordu.

Saul, beni ve kendilik temsillerini bölmeyi somut bir şekilde deneyimliyordu ve aktarımda beni, aktivitelerine ve duygularına bir partner haline getiriyordu. Bunun “gelişimsel bölmeye” (Volkan, 1976) başlamasının bir göstergesi olmasını umdum. Ayrıca gelecekte kendi iki karşıt yönünü, öncelikle “önemli bir kavşak” (Klein, 1946) deneyimle bir araya getirebileceğini umut ettim. Ofisime gelmeden önce 25 dakika boyunca, tuvalette imgemle nasıl iletişim kurduğunu anlattıktan sonra Saul, seanslarına vaktinde gelmeyi sürdürdü.

Saul’ün “önemli kavşak” deneyimi oldukça somut ve dramatikti. Bir gün, rutin ve rahat bir analitik seans sırasında Saul, aniden divandan kalktı ve fiziksel olarak bana saldırdı. Saldırı beni şaşırttı. Kendimi korudum ve kimse incinmedi. Saul, benimle “temas” ettiği birkaç dakika boyunca duygulardan boğulmuş gibiydi. Onun da şaşırdığını hissettim. Odayı terk etti (tuvalete gittiğini hayal ettim), ancak sonra geri döndü, yetişkin bir insan gibi, net bir sesle bana saldırdığı için özür diledi ve tekrar divandaki yerini aldı. Seansın geri kalanını ve sonraki bazı seansları bana yönelik bu sürpriz saldırısını, benimle fiziksel temasını analiz ederek geçirdik.

Benim teknik bir hatam veya bilinçdışı bir eylemim bu olayı kışkırtmış olabilir. Ancak bunu bulamadım. Saul’ün benimle fiziksel temasıyla ilgili çağrışımlarını duymaya çalışarak, bu olayın “önemli kavşak” deneyimini temsil ettiğini fark ettim. O “kötü” bir imge olarak, “iyi” bir imge olan benimle temas etmişti ya da tam tersi. Bunun, onun için bu türden ilk deneyim olduğunu hissetti. Bu olay sırasında duygularının taşması, karşıt

imgeleri onarmayla ilgili ilkel kaygısını temsil etmekteydi. Kendimizi bir çocuğun yerine koyarak, karşıtların bütünleşmesine başlamışken “iyi” yönünü “kaybetme”yle ilgili yaşadığı paniği hayal edebiliriz.

Bu olaydan kısa süre sonra Saul, din vasıtasıyla kurtuluşu arayan insanların toplandığı bir Hıristiyan merkezi olan The Bridge’deki toplantılara katılmaya başladı. Bu organizasyonun isminin onu bu yere çektiğini hissettim; “The Bridge” (köprü) adı, kendi karşıt kendilik ve nesne imgeleri arasında kurmak için devamlı çabaladığı bağı yansıtıyordu. Gelişimsel bölmeden, bütünleşmiş kendilik ve öteki temsillerine doğru ilerleyen ve gelişen bir çocuk gibi olduğu için, bu faaliyetinin anlamını “yorumlamak” için hiçbir sebepim yoktu. Bir çocuğun gelişim basamaklarında ilerlemesini izleyen ve rehberlik eden bir çocuk analisti gibiydim. Saul, The Bridge’e giderek insanlarla tanışmayı öğrendi. Sonrasında, kendi deyimiyile “insanlar hakkında öğrenmek için” haftanın birkaç günü bir mahkemeye gidip davaları seyretmeye başladı. Aynı zamanda gömleğinin cebine ve altına tuvalet kağıtları tıktırmadan, sınıf arkadaşlarına daha yakın oturma isteği duydu ve obezliğinden kurtulmaya başladı.

Dört yöne giden bir koridorda olduğu bir rüya gördü: bir kafeterya, bir berber dükkanı, bir kitabevi/kitapçı ve bir postane. Kafeteryanın annesi, berberin babası ve kendisinin de kitabevi/kitapçı olduğunu söyledi. Onu bir erkek (posta) (*Çevirmen Notu: İngilizce’de erkek [male] ve posta [mail] kelimelerinin yazılışları farklı, telaffuzları aynıdır*) yaptığım ve bir posta gibi yeni (psişik) yerlere gönderdiğim için benim postane olduğumu düşündü. Rüyasında ilginç olan, kendisini koridorda bağırsaklarını utanmadan hareket ettirirken görmesiydi. Rüyada Saul, lavman ihtiyacı olmadan bağırsaklarını hareket ettirebilme otonomisi kazandığını hissetti. Yeni bir benlik işlevinin gelişimine atıfta bulunuyordu. Sonra yavaşça, analiste baba figürü olarak ilgi göstermeye başladı. Bir Hıristiyan yeri olan The Bridge’e gitmeyi bıraktı ve Musevi yeri olan Hillel’a gitmeye başladı. Babasının Musevi olduğu hatırlanmalı.

Analizi bittikten çok çok sonra, bir havaalanında bir kapıdan diğerine koşarken neredeyse Saul'e çarpıyordum. Birbirimizle bu şekilde karşılaşmamıza şaşırıktık. Bana psikolog olduğunu ve bir üniversitede ders verdiğini söyledi.

Saul vakası, savunmacı bir bölmenin aktarımında canlanmasından sonra, gelişimsel bir bölmeğe dönüşmesine bir örnektir. Buradaki aktarım öyküsü, bariz bir şekilde bozulmuş bir kendiliği ve bu bozukluğun tamiri; ve bütünleşmiş kendilik ve öteki imge ve temsillerini geliştirilmesi için yeni benlik işlevlerinin (bütünleştirici işlevler) gelişimine duyulan ihtiyacı yansıtmaktadır. Saul, yeni benlik işlevlerini geliştirebilmek için terapötik gerilemesi sırasında beni penis vasıtasıyla içine aldı; içine aldığını “yeni bir nesne”ye çevirerek, zihinsel büyüme için onunla ve onun benlik işlevleriyle özdeşim kurdu.

Dışsallaştırmaya karşı Yansıtma:

Şimdi başla bir terimi tanımlayacağım: *dışsallaştırma (externalization)*. Bu, bütünleştirilmemiş “iyi” ve “kötü” kendilik ve öteki imgelerinin yansıtılmasını içeren, özel türde bir yansıtmadır. Bu, bir nesneye yöneltilmiş özel dürtü türüne karşı savunma olarak kullanılan tipik *yansıtma (projection)* fenomeninden farklıdır. Nevrotik kişilik organizasyonuna sahip bir kişiyi tedavi ederken; aktarım yansıtımalarının, aktarım yer değiştirmeleriyle yan yana sergilendiğini net olarak görürüz. Hasta, bir dürtü türünü analistine yöneltilir ve öznel bir biçimde bunu analiste tahsis ederek, kendisinin bu dürtü türünün nesnesi olduğunu deneyimler. Benim “s” şeklinde bir penisim olduğunu hayal eden George, buna örnektir. Ayrıca, aslında George’un kendisinin eğri bir penisi olduğu gerçeği de önemlidir --burada George’un, Türklerin pala taşıyan kişiler olarak gösterildiği bir film seyrettiğini de eklemeliyim--. Nevrotik bir kişilik organizasyonu olan kişinin aktarım yansıtımları, genellikle yansıtımları kadar, yer değiştirmelerini de dış dünyadaki gerçek bir durumla bağdaştırmaktadır. Buna daha sonra değineceğim. Bütünleşmiş kendilik nesnelere sahip olmayan kişiler, dışsallaştırmaya daha fazla yönelirler. Dışsallaştırılmış kendilik ve nesne imgeleri -genellikle de “kötü” olanlar- ile gerçeklik arasında çok az uyum olabilir; ya da aslında gözlemlenebilir hiçbir uyum

olmayabilir. Dolayısıyla saul gibi hastaların aktarım tezahürlerini sezip anlamak nevrotik kişilik yapısı olanların sergilediği aktarımı sezip anlamaktan çok farklıdır.

Şizofreni tanısı olan genç hasta Ricky, kendini Goebbels'le özdeşleştiriyordu ve baskıcı annesine, Goebbels'in Hitler'e boyun eğdiği gibi boyun eğiyordu. Hitler, ona erken çocukluğundan beri her doğumgününde altın bir yüzük verme adeti olan annesinin yerini tutmaktaydı. Doğuştan çarpık olan parmaklarına yüzükler asla girmediği için, bundan daha zalim bir hediyeye düşünülemezdi, ancak bir düzeyde ne anne, ne de oğlu bu biçim bozukluğunun varlığını kabul ediyordu. İlk saatlerden başlayarak Ricky, Alman şarabı içtiğini hissettiğini söyleyerek dudaklarını emme hareketi yaptı. Annesinin Hitler benzeri imgesini bana dışsallaştırmıştı ve şimdi beni tekrar içselleştiriyordu.

Ricky'nin durumunda, Türk aksanım belki de hastanın beni Alman olarak düşünmesini doğallaştırdı, ancak genellikle analistle veya hastanın gerçeklik durumlarıyla, analiste dışsallaştırılan arasındaki “uyum” eksik ise, bu farklılık meseleyi daha da karmaşıklatabilir ve tedirgin karşıt aktarım tepkilerine sebep olabilir. Bir analist “diğerinin hizmetinde” gerilediğinde (Olinick,1969), karşılaştığı bütünleşmemiş “kötü” kendilik ve öteki imgeleri analisti ağır, asabi ve huzursuz hissettirebilir ve analist olsa bile bağırsak krampları, mide ekşimesi veya nefes alma sorunları gibi psikosomatik duyular deneyimleyebilir. Hasta “iyi” imgelerini analiste dışsallaştırdığında ise analist, neşeli veya durup dururken vücudunu bariz bir şekilde hafiflemiş hissedebilir. Saul ofisime yüzünde bir gülümseme ile 25 dakika geç geldiğindeki iyi ruh halimi zaten açıkladım.

Analistler, tipik olarak bir hastanın aktarım yansıtmalarına ve yer değiştirmelerine, aktarım dışsallaştırmalarından daha aşınadır ve daha hoşgörülüdür. Dışsallaştırmaya maruz kalan analist ise, böyle bir süreci baslatan veya eşlik eden, gözlemlenebilir bir gerçekliğe dayanma avantajından yoksun olabilir. Örneğin, nevrotik kişilik organizasyonuna sahip bir hastada analist, mesleki bir toplantıya katılması sebebiyle ertelediği birkaç saat sonrasındaki aktarım tepkisini, analistin yokluğuyla kolaylıkla bağlantılandırabilir. Bir analist narsisistik, borderline ve hatta psikotik kişilik

organizasyonu olan hastalarla çalıştığında, bu hastalar da analistin yokluğuna tepki verirler. Fakat analistin gözlemediği kendilik bozuklukları olan hastaların dış dünya olaylarına verdiği ve kolaylıkla tanımlanabilir olan tepkilere ek olarak analist, aynı zamanda hastanın ona zorla yerleştirdiği ve gerçekliğe dayalı bir noktası olmayan şeylerin merhametine kalacaktır. Saul'ün rutin bir seans sırasında bana saldırması da buna örnektir.

Psikanalist adayı, ileri kişilik organizasyonu sayesinde eğitime seçilir. Gelecekteki analist adayının analizinin ona, kendi gözlemleyen benliğinin nadiren gözünden kaçan, göreceli olarak kısa aşırı gerileme anları dışında, karmaşık dışsallaştırmaların birincil meseleler olduğu bir arena sağlamaması yüksek bir olasılıktır. Sonuçta bu durum analiste, kendi analistinin bu tür dışsallaştırmalarla baş etme tarzıyla özdeşleşmesi için yeterince fırsat sağlamayabilir. Nitekim bazı analistlerin, kendilik bozukluğu olan hastaları olduğunda ve analistin bütünleşmemiş kendilik ve nesne imgelerinin etkin bir şekilde harekette olduğu bir düzeyde hastayla buluşması için derin bir şekilde terapötik gerilemesinin gerekli olduğu zamanlarda, “diğerinin hizmetinde” yeterince gerileyemediğine inanıyorum. Benim izlenimime göre çoğu psikanalitik enstitü, ağır kendilik bozuklukları olan hastaların psikanalitik tedavisi için yeterli eğitimi açıkça sağlamamaktadır. Bir analist adayının, kendilik temsillerinin bütünleştirilmediği kişilik organizasyonları olan hastaları ele almak için tam bir süpervizyona ihtiyacı vardır.

Dışsallaştırmaların gerçek durumlara gözlenebilir bir şekilde dayalı olmadığı ve analistin hastaların bütünleştirilmemiş kendilik ve nesne imgelerinin deposu olduğu durumlarda, analistin kendilik ve içselleştirilmiş nesne dünyasına dair duyumunun tehdit altında olduğu fikri, hastaların analiste dışsallaştırdığı her “iyi” ve “kötü” kendilik ve nesne imgesinin, kendi gelişimsel hikayesi olduğunu bize unutturmamalıdır. Böyle bir hikaye ortaya çıktığında analist, kendi karşıaktarım tepkisini daha kolay bir şekilde uysallaştırabilir ve bu tepkiyi, daha bütün bir kendilik temsiline doğru ilerleme savaşında hastaya yardımcı olmak için kullanabilir. Böyle hikayeler, gelişimsel bir bölmeyenin savunmacı bir bölmeye dönüşmesinin sebepleri hakkında bilgi sağlayabilir.

Christine analizine başladığında, öteki dünyadan bazı ruhlarla iletişim kuruyordu. Onların bazen “iyi,” bazen “kötü” olduklarını, bazen de hastanın içinde hissedildiklerini fark ettim. Bazı durumlarda bana da onlara yaptığı yatırımı yapıyordu. Analizindeki pek çok ay boyunca Christine, bana anlaşılır bir geçmiş öyküsü anlatamadı. Üç günlükken evlat edinildiğini biliyordum. Divanımdaki ilk aylar boyunca, bende sıkıntı duygusu uyandıran monoton bir şekilde, ruhları hakkında sonu gelmeyen bir şekilde konuştu. Bir gün onun arkasında otururken, uyuşmuş ve “ölü” gibi hissettim. Bana neyi dışsallaştırdığını merak ettim. Deneyimimle alakalı hiçbir dış dünya bağlantısı yoktu veya ben bulamıyordum. Aniden o seansta, küçükken bir “erkeğe” ait oyuncaklarla oynadığına değindi. Bu erkeğin kim olduğunu bilmiyordum. Fakat artık “ölü” olmadığını ve bu kişiyi merak ettiğimi hissettim. Bu kişinin kim olduğunu araştırdığımda, genç bir adamın öldüğü bir ev ortamına, yeni doğmuş bir bebek olarak evlatlık alındığını öğrendim. Aile, adamın yasını tutamamıştı ve genç adamın beş aylık hamile olan kızkardeşi düşük yapınca Christine evlat edinilmiş, ona ölen adamın isminin kadın hali verilmiş ve o adamın (aynı zamanda ölü bebeğin) re-enkarnasyonu (“ikame çocuk,” Poznanski, Volkan and Ast,) olarak görülmüştü. Dolayısıyla yaşamının ilk yıllarında, önemli ötekiler için yarı ölü, yarı canlı; yarı erkek, yarı kadın olarak algılanmıştı. Kendilik-algısının birbirine zıt bu yönleri birleştirilememişti. Analizde bir çocuk olarak bu ailede olmanın nasıl olduğunu anlamam, öncelikle bana yaptığı dışsallaştırma ile oldu. Dolayısıyla karşıaktarım tepkim uysallaştı ve ben, Christine için yavaşça bütünleştirme becerisi olan, birleştirici) bir nesne olmaya başladım. Böylece benim imgemi içine alabilir ve onunla özdeşleşebilirdi. Bu, onun kendilik temsilini onarmasına yardım edebilirdi.

Nevrotik kişilik organizasyonuna sahip hastalarla, kendilik bozukluğu gösteren hastaların “ortak” aktarım belirtileri ve her iki tip hastaya verilen “ortak” karşıaktarım tepkileri arasında başka bir fark daha vardır. Nevrotik bir kişilik organizasyonu olan bir hasta tedaviye girdiği zaman, nevrotik aktarımın en önde/güçlü olduğu ve “gerçek” ilişkinin ancak analiz bittikten sonra başlayacağı fikri yanlıştır. Nevrotik hasta, tedaviye genellikle analiste yönelik gerçekliğe dayalı bir tutumla girer, ancak bu tam anlamıyla aktarım nevrozu geliştikten sonra ikincil olarak meydana gelir. Bu, derinlemesine çalışıldığı

zaman, analistin “gerçek” bir insan olduğu tekrar ortaya çıkar. Karşıaktarımla ilgili de benzeri bir yorum yapılması uygundur.

Ancak bu tanım, analistin borderline veya narsisistik kişilik organizasyonu olan bir hastayla yaptığı çalışmaya kolaylıkla uyarlanamaz. O halde, analistin “iyi” ve “kötü” veya “büyükleme” veya “aç” olduğu şeklindeki aktarım çarpıtmaları ve değişen ilişkiler başlangıçta abartılıdır ve dolayısıyla başlangıçtan itibaren analiste yoğun duygusal tepkiler oluşturabilir. (Eğer hasta psikotik bir kişilik organizasyonuna sahipse, başlangıçtan itibaren kendilik ve nesne imgelerinin parçalarını büyük bir dışsallaştırma-yeniden içselleştirme süreciyle kaynaştırmakta ve ayırmaktadır).

Hem nevrotik kişilik organizasyonu, hem de kendilik bozuklukları olan hastaları tedavi ederken, bazı klinik durumlarda analistin uyuşuk hissetmesi “ortak” bir durumdur. Nevrotik kişilik organizasyonuna sahip ağır takıntılı (obsessive) bir hastanın, sonu gelmeyen kuru zihinselleştirmeleri ve derin düşünceleri bir analiste uyuklama noktasına kadar sıkıntı verebilir. Ancak analistlerin, narsisistik kişilik organizasyonuna sahip hastaların arkasında otururken uyuşukluk hissini paylaşmaları daha “ortak” bir durumdur. Brown gibi, camdan veya demirden bir fanus içinde yaşayan ve analiste sanki varolmayan, ya da var olan, ama hastanın şanlı krallığında istenmeyen biri gibi davranan bir hastanın, analiste uyuşukluk hissi uyandırması olasıdır. Tıpkı narsistik kişilik organizasyonu olan hastalar gibi, analistin varlığını hakir gören veya inkar eden borderline kişilik organizasyonuna sahip hastalar da, analiste donukluk duygusu uyandırabilirler.

Son Sözler

Nevrotik kişilik organizasyonuna sahip hastaların analizindeki aktarım ve karşıaktarım sorunlarının bazı durumlarda zor olmadığını öne sürmüyorum. Ancak kişilik organizasyonlarında kendilik bozuklukları görülen hastaların başlangıçtan itibaren

analistlerini, kendi bütünleşmemiş kendilik ve nesne imgelerinin hedefi yaptıkları ve bunun özel problemlere yol açtığı hatırlanmalıdır. Analist, bu ikinci tip hastalarla daha fazla deneyim kazandıkça, bu bölünmüş veya narsisistik aktarımlara verdiği “ortak” karşıaktarım tepkilerini uysallaştırır. Analistin kazandığı deneyim, “ortak” karşıaktarım tepkileri sayesinde ulaştığı hastanın bilinçdışı terapötik hikayesine odaklanmasını mümkün kılar.

Kaynaklar:

Kernberg, O.F. (1975) *Borderline Conditions and Pathological Narcissism*. New York: Jason Aronson.

Kohut, H. (1971) *The Analysis of the Self: A Systematic Approach to the Treatment of Narcissistic Personality Disorders*. New York: International Universities Press.

Klein, M. (1946) Notes on some schizoid mechanisms. *International Journal of Psycho-Analysis*, 27: 99-110.

Leowald, H. (1960) On the therapeutic action of psychoanalysis. *International Journal of Psycho-Analysis*, 41: 16-33.

Olinick, S.L. (1969) On empathy and regression in the service of the other. *British Journal of Medical Psychology*, 42: 41-49

Volkan, Vamık D. (1973). Transitional fantasies in the analysis of a narcissistic personality. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 21:351-376.

Volkan, V. D. (1976). *Primitive Internalized Object Relations: A Clinical Study of Schizophrenic, Borderline and Narcissistic Patients*. New York: International Universities Press.

Volkan, V. D. (1979). The glass bubble of a narcissistic patient. In *Advances in Psychotherapy of the Borderline Patient*, ed. by Joseph LeBoit and Attilio Capponi, pp. 405-431. New York: Jason Aronson.

Volkan, V.D. and Ast, G. (1994). *Spektrum des Narzißmus*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

Volkan, V. D. and Ast, G.. (1997). *Siblings in the Unconscious and Psychopathology*. Madison, CT: International Universities Press. (*Bilinçdışında Kardeşler ve Psikopatoloji*. Tr. A.G. Ceyhun and B. Ceyhun. Ankara: Novartis, 1998).

Winnicott, D. W. (1953) Transitional objects and transitional phenomena. *International Journal of Psycho-Analysis*, 34: 89-97